NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

YVES BOT

prednesené 19. apríla 2007 [1]

1. Komisia Európskych spoločenstiev touto žalobou navrhuje určiť, že Helénska republika si nesplnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú na základe článkov 1, 3, 4, 7, 8 a 10 smernice Rady 89/48/EHS z 21. decembra 1988 o všeobecnom systéme uznávania diplomov vyššieho vzdelania udelených pri ukončení odborného vzdelávania a prípravy v dĺžke trvania aspoň troch rokov. [2]

I — Právny rámec

A — *Právo Spoločenstva*

2. Niektoré vnútroštátne právne úpravy, ktoré nemusia byť diskriminačné, môžu neoprávnene narúšať voľný pohyb pracovníkov. Je to najmä v prípade kvalifikačných požiadaviek na vykonávanie povolania, ktoré sa môžu značne odlišovať v jednotlivých členských štátoch. V snahe odstrániť tieto prekážky voľného pohybu pracovníkov, normotvorca Spoločenstva zaviedol systém uznávania kvalifikácií založenom na zásade vzájomného uznávania.

3. Na účely zavedenia tohto systému Európske spoločenstvo prijalo v oblasti uznávania diplomov dva prístupy.

4. Prvý prístup, nazývaný „sektorový“, predstavuje systém uznávania diplomov pre sedem regulovaných povolaní. [3] Viaceré smernice boli prijaté v rámci tohto prístupu. Tieto smernice stanovujú minimálne kritériá podmienok prístupu k týmto povolaniam a vykonávania týchto povolaní, ktoré sú spoločné pre všetky členské štáty. V dôsledku toho sú diplomy získané po ukončení poskytnutého vzdelania, ktoré sa nachádzajú na zozname stanovenom normotvorcom Spoločenstva, automaticky uznávané členskými štátmi.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 19, 1989, s. 16; Mim. vyd. 05/001, s. 337.

3 — Ide o tieto povolania: lekár, zdravotná sestra zodpovedná za všeobecnú starostlivosť, zubár, veterinár, pôrodná asistentka, farmaceut a architekt.

5. Druhý prístup prijatý normotvorcom Spoločenstva je všeobecnejší. Tento prístup rozhodol o prijatí smernice 89/48. Táto smernica sa uplatňuje na povolania, ktoré nie sú upravené niektorou sektorovou smernicou a podľa jej článku 3, má svoju podstatu v zásade vzájomného uznávania diplomov bez predchádzajúcej harmonizácie vzdelaní.

6. Hostiteľský členský štát, ktorý reguluje niektoré povolanie, musí teda na základe smernice 89/48 uznať odborné diplomy vyššieho stupňa získané v inom členskom štáte, ktoré povoľujú výkon predmetného regulovaného povolania, za splnenia podmienky stanovenej touto smernicou, že diplom udeľuje jej držiteľovi všetky odborné kvalifikácie potrebné na vykonávanie dotknutého regulovaného povolania v štáte, ktorý ho vydal.

7. Podľa článku 1 písm. a) smernice 89/48 „diplom“ je akýkoľvek diplom, ktorý bol udelený príslušným orgánom niektorého členského štátu, ktorý preukazuje, že držiteľ úspešne skončil postredoškolské štúdium aspoň trojročného trvania. Z tohto ustanovenia rovnako vyplýva, že tieto štúdiá musia byť ukončené na univerzite alebo vyššej vzdelávacej inštitúcii alebo inej inštitúcii podobného stupňa vzdelávania.

8. Táto zásada je v niektorých prípadoch sprevádzaná kompenzačnými opatreniami stanovenými členským štátom. Pokiaľ totiž existujú podstatné rozdiely medzi obsahom vzdelávania v členskom štáte pôvodu a vzdelávaním poskytovanom v hostiteľskom členskom štáte, môže tento štát podľa článku 4 ods. 1 písm. b) smernice 89/48 od držiteľa diplomu požadovať adaptačné obdobie alebo skúšku spôsobilosti.

9. Druhý odsek prvá veta toho istého ustanovenia upresňuje, že hostiteľský členský štát musí dať držiteľovi diplomu v zásade právo vybrať si medzi adaptačným obdobím alebo skúškou spôsobilosti.

10. Ako výnimku z tejto zásady si môže hostiteľský členský štát stanoviť buď adaptačné obdobie, alebo skúšku spôsobilosti pre povolania, ktorých vykonávanie si vyžaduje presnú znalosť vnútroštátneho práva a ktorých podstatnou a trvalou súčasťou je poskytnutie rady a/alebo pomoci týkajúcej sa vnútroštátneho práva. Tam, kde to hostiteľský členský štát zamýšľa zaviesť, musí podľa článku 10 ods. 1 smernice 89/48 oznámiť Komisii návrh predmetného ustanovenia a dôvody jeho nevyhnutnosti.

11. Okrem toho článok 7 ods. 3 smernice 89/48, ktorý stanovuje osobitné ustanovenie pre povolania regulované združením alebo

organizáciou [podľa článku 1 písm. d) druhého odseku tejto smernice [4]], znie takto:

„V prípade, že nejaké povolanie v hostiteľskom členskom štáte je regulované nejakým združením alebo organizáciou v zmysle článku 1 písm. d), štátni príslušníci členských štátov budú oprávnení používať profesijný titul alebo poverovacie listy udelené touto organizáciou alebo združením ako dôkaz o členstve.

Ak združenie alebo organizácia podmieňuje členstvo určitými kvalifikačnými požiadavkami, môže ich uplatniť voči štátnym príslušníkom iných členských štátov, ktorí vlastnia diplom v zmysle článku 1 [písm.] a) alebo formálnu kvalifikáciu v zmysle článku 3 [písm.] b), iba v súlade s touto smernicou, osobitne jej článkami 3 a 4.“

12. Lehota stanovená v článku 12 smernice 89/48 na prijatie potrebných opatrení na prebratie tejto smernice do vnútroštátneho práva uplynula 4. januára 1991.

4 — Podľa tohto ustanovenia sa za ne považuje členským štátom uznané združenie alebo organizácia, ktoré vydávajú diplom svojim členom, ktorí sú podriadení pravidlám odborného správania, ktoré im predpisujú a priznávajú právo používať profesijný titul, poverovacie listy alebo prospech zo štatútu zodpovedajúcemu tomuto diplomu.

B — *Vnútroštátna právna úprava*

13. Cieľom prezidentského dekrétu č. 165/2000 z 28. júna 2000 [5], zmeneného a doplneného prezidentskými dekrétmi č. 373/2001 z 22. októbra 2001 [6] a č. 385/2002 z 23. decembra 2002 [7] (ďalej len „dekrét 165/2000“), je prebratie smernice 89/48 do gréckeho právneho poriadku.

14. V prípade, kde Komisia svojimi žalobnými dôvodmi namieta osobitné ustanovenia vnútroštátneho práva, tieto ustanovenia budú definované v rámci posúdenia týchto žalobných dôvodov.

II — Konanie pred podaním žaloby

15. V nadväznosti na sťažnosti od 37 jednotlivcov Komisia skonštatovala, že helénska právna úprava nie je vo viacerých bodoch v súlade so smernicou 89/48. Preto zaslala 27. júla 2001 Helénskej republike výzvu, po ktorej nasledovala dodatočná výzva z 21. de-

5 — FEK A’ 149.
6 — FEK A’ 251.
7 — FEK A’ 334.

cembra 2001. Grécka vláda odpovedala na tieto výzvy listami z 12. októbra 2001 a 13. marca 2002.

16. Domnievajúc sa, že tieto odpovede neboli dostačujúce, Komisia zaslala 1. júla 2002 Helénskej republike odôvodnené stanovisko a 9. júla 2004 dodatočné odôvodnené stanovisko a vyzvala tento členský štát, aby v lehote do dvoch mesiacov od ich doručenia prijal potrebné opatrenia v súlade s týmito stanoviskami. Helénska republika odpovedala na tieto stanoviská oznámeniami z 3. septembra 2002, 26. augusta 2004 a 7. apríla 2005.

17. Napriek tomu, že informácie predložené Helénskou republikou v niektorých bodoch odpovedali na výhrady Komisie, Komisia zotrvala na svojom postoji, podľa ktorého Helénska republika neprijala všetky potrebné opatrenia na prebratie smernice 89/48 do svojho vnútroštátneho práva. Preto rozhodla podať túto žalobu.

III — Žaloba

18. Na podporu svojej žaloby Komisia uvádza sedem žalobných dôvodov, ktoré sú založené:

— na neuznávaní franšízových diplomov vydaných príslušnými štátnymi orgánmi iného členského štátu,

— na nesúlade kompenzačných opatrení stanovených v dekréte 165/2000 s opatreniami uvedenými v smernici 89/48,

— na ponechaní právomoci udelenej Symvoulio Anagnoriseos Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis [8] na posúdenie toho, či vzdelávacia inštitúcia iného členského štátu patrí medzi vyššie vzdelávanie a či má uchádzač požadovanú odbornú prax v prípade, keď dĺžka vzdelania je kratšia o jeden rok než je dĺžka vzdelania požadovaná v Grécku na vykonávanie toho istého povolania,

8 — Rada pre uznávanie rovnocennosti diplomov vyššieho vzdelania v Grécku, ďalej len „Saeitte“.

— na neuznaní odborných kvalifikácií pri prístupe k verejným vedeckým zamestnaniam,

— na administratívnej praxi jednotlivých služieb verejnej správy v súvislosti s podmienkami zamestnania osôb už prijatých do zamestnania, držiteľov diplomov podľa smernice 89/48 a ktoré sa stretávajú s problémami spojenými s podmienkami zaradenia do vyššieho hierarchického platového stupňa,

— na požiadavke predloženia osvedčenia o akademickej rovnocennosti od Diapanepistimiako Kentro Anagnoriseos Titlon Spoudon tis Allodapis [9] a o úspešne absolvovanom výberovom konaní pre držiteľov diplomu podľa smernice 89/48 na účely zápisu do Techniko Epimelitirio Ellados [10], a

— na požiadavke pre držiteľov diplomov z iných členských štátov predložiť doklady o odbornom vzdelaní osvedčené konzulárnym úradom.

19. Na základe týchto žalobných dôvodov Komisia navrhuje, aby Súdny dvor konštatoval, že Helénska republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú na základe článkov 1, 3, 4, 7, 8 a 10 smernice 89/48, a zaviazala Helénsku republiku na náhradu trov konania.

20. Štvrtý a siedmy žalobný dôvod boli predmetom späťvzatia Komisiou. Moje posúdenie zúžim preto na prvý, druhý, tretí, piaty a šiesty žalobný dôvod.

IV — Posúdenie

21. Najprv je potrebné upresniť, že Helénska republika listom zaslaným Komisii 29. augusta 2006 informovala o uverejnení vyhlášky ministerstva v *Úradnom vestníku Helénskej republiky*, ktorá správne prebrala smernicu 89/48 do jej vnútroštátneho práva. Tento dokument je irelevantný. Keďže podľa

9 — Medziuniverzitné stredisko pre nostrifikáciu zahraničných diplomov, ďalej len „Dikatsa“.

10 — Grécka technická komora, ďalej len „TEE“.

ustálenej judikatúry sa má dôvodnosť nesplnenia povinnosti posudzovať vo vzťahu ku konkrétnemu členskému štátu ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, Súdny dvor neberie do úvahy neskoršie zmeny. [11] V prejednávanej veci bola posledná lehota stanovená na dva mesiace odo dňa doručenia dodatočného odôvodneného stanoviska, teda 9. septembra 2004.

A — *O prvom žalobnom dôvode*

1. Hlavné tvrdenia účastníkov konania

22. Prvý žalobný dôvod sa týka uznávania diplomov udelených po ukončení vzdelania absolvovaného v rámci franšízových dohôd. Tieto vzdelávania spočívajú na medzištátnych dohodách o spolupráci medzi niektorou univerzitou alebo vyššou vzdelávacou inštitúciou členského štátu, ktorá vydáva diplom, a súkromnou inštitúciou iného členského štátu, ktorá poskytuje vzdelávanie ukončené týmto diplomom.

23. Komisia v tejto žalobe Helénskej republike vytýka, že neuznáva tieto diplomy, ktoré sú vydané po ukončení štúdia absolvovaného v rámci franšízových dohôd medzi niektorou univerzitou členského štátu a súkromnou inštitúciou nachádzajúcou sa na gréckom území.

24. Helénska republika tvrdí, že nemusí uznať diplom vydaný príslušným orgánom iného členského štátu, ak je diplom dokladom o celkovom alebo čiastočne dosiahnutom vzdelaní v hostiteľskom členskom štáte a ktoré nie je podľa tohto členského štátu považované za vyššie vzdelanie.

25. V tomto ohľade tvrdí, že pokiaľ ide o postavenie inštitúcie ako univerzity alebo vyššej vzdelávacej inštitúcie alebo inštitúcie rovnakého stupňa vzdelávania, článok 1 písm. a) smernice 89/48 odkazuje na vnútroštátne ustanovenia členského štátu, na ktorého území je vzdelanie poskytované. Preto sa kvalita dotknutých inštitúcií, a teda hodnota diplomov posudzuje len z hľadiska gréckeho práva.

26. V tomto smere Helénska republika uvádza, že článok 16 Gréckej ústavy vyhradzuje vyššie vzdelávanie len verejným inštitúciám. Okrem toho povinnosť uznať diplom po

11 — Pozri najmä rozsudky z 27. novembra 1990, Komisia/Grécko, 200/88, Zb. s. I-4299, bod 13; z 18. októbra 2001, Komisia/Írsko, C-354/99, Zb. s. I-7657, bod 45, a z 26. júna 2003, Komisia/Francúzsko, C-233/00, Zb. s. I-6625, bod 30.

dosiahnutí vzdelania získaného na jej území, ktorý je diplomom univerzitného alebo vyššieho vzdelávania, zatiaľ čo takým nie je podľa vnútroštátneho práva, je v rozpore s článkami 149 ES a 150 ES. [12]

27. Komisia sa naopak domnieva, že diplomy udelené po dosiahnutí vzdelania získaného v rámci franšízových dohôd spadajú do vzdelávacieho systému členského štátu, na ktorého území sa nachádza univerzita, ktorá udeľuje tieto diplomy. Tvrdí, že podľa článku 1 písm. a) smernice 89/48 príslušným štátnym orgánom členského štátu, v ktorom bol diplom vydaný, prislúcha posúdiť obsah a organizáciu vzdelávania poskytnutého v inom členskom štáte.

2. Posúdenie

28. Prvým žalobným dôvodom sa Helénskej republike vytýka, že neuznáva diplomy udelené univerzitami iných členských štátov, ak bolo vzdelanie, ktoré je ukončené týmito diplomami, absolvované na niektorej súkromnej inštitúcii na jej území.

12 — Na základe týchto článkov môže Spoločenstvo v oblasti školstva a odborného vzdelávania podporiť alebo doplniť činnosť členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah výučby a organizáciu vzdelávacích systémov a odborné vzdelávanie. Školstvo a odborné vzdelávanie teda zostávajú v právomoci členských štátov.

29. Otázkou je, či diplom vydaný po ukončení vzdelania absolvovaného v rámci franšízovej dohody je „diplomom“ podľa článku 1 písm. a) smernice 89/48, ktorý podľa článku 3 tejto smernice zaväzuje hostiteľské členské štáty k jeho uznaniu.

30. Osobitosť takéhoto diplomu sa zakladá na skutočnosti, že vzdelanie nebolo absolvované na území členského štátu, ktorý vydal tento diplom, ale že bolo absolvované na súkromnej inštitúcii nachádzajúcej sa na území iného členského štátu.

31. S prihliadnutím na túto osobitosť je potrebné sa domnievať, že posúdenie kvality tohto diplomu prislúcha členskému štátu, na ktorého území bolo vzdelanie poskytnuté?

32. Nemyslím si to.

33. Pripomínam najprv, že článok 1 písm. a) prvý odsek prvá zarážka smernice 89/48 stanovuje, že „diplom“ je akýkoľvek diplom,

„ktorý bol udelený príslušným orgánom niektorého členského štátu [13] a označený v súlade s jeho vlastnými zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami“. Je potrebné konštatovať, že kvalita diplomu sa posudzuje podľa práva členského štátu, ktorý diplom vydal.

34. Ďalej podotýkam, že článok 1 písm. a) prvý odsek druhá zarážka tejto smernice nestanovuje kritérium teritoriality v súvislosti s miestom vzdelávania. Zastávam preto názor, že členskému štátu, ktorý diplom vydal, prislúcha určiť obsah a organizáciu poskytovaného vzdelávania na účely získania tohto diplomu a tým aj miesto, kde sa má vzdelanie uskutočniť.

35. Dopĺňam tiež, že článok 1 písm. a) tejto smernice upresňuje len, že vzdelanie ukončené diplomom sa musí uskutočniť prevažne v Spoločenstve. [14] Podľa tohto ustanovenia je potrebné, aby vzdelanie bolo postredoškolské, aspoň trojročného trvania a bolo poskytnuté vyššou vzdelávacou inštitúciou alebo inou inštitúciou rovnakého stupňa vzdelávania.

36. Táto analýza je potvrdená aj samotným cieľom smernice 89/48 a judikatúrou Súdneho dvora.

37. Cieľom tejto smernice je vzájomné uznávanie diplomov po skončení odborných vzdelaní aspoň trojročného trvania. Na rozdiel od sektorových smerníc, systém stanovený smernicou 89/48 nespočíva v harmonizácii podmienok prístupu a vykonávania regulovaných povolaní.

38. To je dôvod, pre ktorý Súdny dvor rozhodol vo svojom nedávnom rozsudku Price [15], že členské štáty si ponechávajú právomoc definovať podmienky prístupu, inak povedané určiť obsah, stupeň alebo aj štruktúru vzdelávania požadovaného pre regulované povolania, na ktoré sa nevzťahujú sektorové smernice.

39. Skutočnosť, že bolo vzdelávanie úplne alebo čiastočne poskytované súkromnými inštitúciami nachádzajúcimi sa na území hostiteľského členského štátu, nemôže tento štát zbaviť povinnosti, ktorá mu vyplýva z uznávania diplomov získaných po ukončení tohto vzdelávania. Ak by mu bola priznaná takáto voľnosť, samotná zásada vzájomného uznávania by tým bola spochybnená.

13 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.
14 — Pozri článok 1 písm. a) prvý pododsek smernice 89/48.
15 — Rozsudok zo 7. septembra 2006, C-149/05, Zb. s. I-7691, bod 54.

40. Dopĺňam, že neuznanie diplomu, pretože bol vydaný po ukončení vzdelávania získaného v rámci franšízovej dohody, vedie nielen k odradeniu študentov zapísať sa na vzdelávania ponúkané univerzitami v iných členských štátoch, ale aj k obmedzeniu voľného pohybu pracovníkov, ktorí sú držiteľmi diplomov, čo je v rozpore s cieľom smernice 89/48.

41. Prvé a trináste odôvodnenie tejto smernice v tomto smere stanovuje, že smernica má za cieľ uľahčiť štátnemu príslušníkovi členských štátov vykonávanie povolania v členskom štáte inom než v tom, kde získal svoju odbornú kvalifikáciu, a že má právo „získavať tieto [odborné] schopnosti, kdekoľvek si to želá“.

42. Franšízové dohody takúto mobilitu umožňujú a okrem toho sú úplne v súlade s duchom výmenného programu Spoločenstva Erasmus, ktorý podporuje spoluprácu medzi vysokoškolskými inštitúciami členských štátov.

43. Nakoniec pripomínam, že v prípade, keď hostiteľský členský štát usúdi, že vzdelanie získané držiteľom diplomu osvedčujúceho podstatne rozdielne študijné predmety, ako sú tie osvedčované diplomom požadovanom v tomto štáte, môže podľa článku 4 ods. 1 písm. b) prvého pododseku smernice 89/48 žiadať od uchádzača adaptačné obdobie alebo skúšku spôsobilosti.

44. Vzhľadom na tieto úvahy teda zastávam názor, že prvý žalobný dôvod je dôvodný.

B — *O druhom žalobnom dôvode*

45. Článok 5 ods. 1 písm. b) dekrétu 165/2000 upravuje výnimku zo zásady stanovenej v článku 4 ods. 1 písm. b) druhého odseku smernice 89/48. [16] Tento dekrét totiž stanovuje, že možnosť výberu sa neuplatňuje na povolania, u ktorých je potrebná presná znalosť vnútroštátneho práva, ale sa neuplatňuje ani na „všetky ostatné povolania, ktoré sú upravené osobitnými ustanoveniami“.

16 — Pripomínam, že pokiaľ podľa tejto zásady hostiteľský členský štát využije svoju možnosť na použitie kompenzačných opatrení, musí ponechať uchádzačovi právo výberu medzi adaptačným obdobím alebo skúškou spôsobilosti.

46. Ako to správne uvádza Komisia, toto vnútroštátne ustanovenie, ktoré stanovuje, že hostiteľský členský štát si vyhradzuje právo výberu medzi adaptačným obdobím a skúškou spôsobilosti „pre všetky ostatné povolania, na ktoré sa vzťahujú osobitné ustanovenia“, je v rozpore s článkom 4 ods. 1 písm. b) druhým odsekom druhou vetou a článkom 10 smernice 89/48. Hostiteľský členský štát sa totiž môže odchýliť od zásady možnosti výberu danej uchádzačovi, len ak dotknuté regulované povolanie si vyžaduje presnú znalosť vnútroštátneho práva.

47. Helénska republika uznáva dôvodnosť tejto výhrady a dopĺňa, že prezidentský dekrét, ktorý ruší spornú časť vety, je v štádiu prijatia.

48. Stačí pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa má existencia nesplnenia povinnosti posudzovať vo vzťahu ku konkrétnemu členskému štátu ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku. [17]

49. Je potrebné konštatovať, že Helénska republika po uplynutí tejto lehoty neprijala opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkom 4 ods. 1 písm. b) druhým odsekom druhou vetou a článkom 10 smernice 89/48. Z toho vyplýva, že druhý žalobný dôvod je dôvodný.

17 — Pozri poznámku pod čiarou 11.

C — *O treťom žalobnom dôvode*

50. Článok 10 ods. 1 písm. b) bod aa) a bb) dekrétu 165/2000 priznáva Saeitte výlučnú právomoc na rozhodovanie o žiadostiach o uznanie diplomov vyššieho vzdelania, na ktoré sa vzťahuje smernica 89/48.

51. Podľa tohto ustanovenia Saeitte má právomoc posudzovať, či vzdelávacia inštitúcia, ktorú uchádzač absolvoval, patrí do vyššieho vzdelania a či má uchádzač požadovanú odbornú prax v prípade, keď dĺžka vzdelania je kratšia o jeden rok, než je dĺžka vzdelania požadovaná v Grécku na vykonávanie toho istého povolania.

52. Ako to zdôrazňuje Komisia, zastávam názor, že právomoc udelená Saeitte posudzovať, či niektorá vyššia vzdelávacia inštitúcia patrí do vyššieho vzdelania, je v rozpore s článkom 8 ods. 1 smernice 89/48. Podľa

tohto článku osvedčenia a dokumenty vydané príslušnými orgánmi členského štátu, v ktorom boli udelené a predložené uchádzačom, sú postačujúce na preukázanie toho, že podmienky stanovené v článkoch 3 a 4 tejto smernice sú splnené.

53. Naopak, na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, usudzujem, že Saeitte má podľa článku 4 ods. 1 písm. a) tejto smernice právomoc overiť, či držiteľ diplomu má požadovanú odbornú prax v prípade, keď dĺžka vzdelania je najmenej o jeden rok kratšia, než je dĺžka vzdelania požadovaná v Grécku na vykonávanie toho istého povolania.

54. Podľa tohto ustanovenia článok 3 smernice 89/48 nebráni tomu, aby hostiteľský členský štát takisto požadoval od uchádzača „dôkaz o odbornej praxi, pričom [pokiaľ — *neoficiálny preklad*] dĺžka vzdelania… je aspoň [najmenej — *neoficiálny preklad*] o jeden rok kratšia, ako sa vyžaduje v hostiteľskom členskom štáte“.

55. Helénska republika má teda právo požadovať od držiteľov zahraničných diplomov dôkaz o odbornej praxi, pokiaľ dĺžka vzdelania v rámci prípravy na výkon regulovaného povolania je o jeden rok kratšia, ako sa požaduje v Grécku.

56. Helénska republika nenamieta túto výhradu a uvádza, že prezidentský dekrét zrušujúci sporné ustanovenie je v štádiu prijatia.

57. Podľa judikatúry Súdneho dvora [18] a odpovede, ktorú dala Helénska republika, sa domnievam, že aj tento tretí žalobný dôvod je dôvodný, ale len v rozsahu, v akom Saeitte má právomoc na posúdenie toho, či vzdelávacia inštitúcia nachádzajúca sa na území iného členského štátu patrí do vyššieho vzdelania.

D — *O piatom žalobnom dôvode*

58. Komisia vytýka Helénskej republike, že držiteľom diplomov, ktorí pracujú vo verejnej správe, odmieta uznať odbornú rovnocennosť podľa smernice 89/48 a že im tiež obmedzuje postup do vyššieho platového stupňa. Komisia tvrdí, že takáto prax je v rozpore s článkom 3 smernice 89/48.

59. Helénska republika nesúhlasí s týmito tvrdeniami. Podľa nej ustanovenia gréckeho kódexu o verejnej službe dávajú držiteľom

18 — Tamže.

zahraničného diplomu právo na preradenie na pracovné miesta vyššieho platového stupňa.

60. Na podporu svojho tvrdenia Komisia uvádza, že „administratívna prax [Saeitte] a jednotlivých služieb verejnej správy, to znamená ponechanie starého systému služobného postupu úradníkov Helénskou republikou, je v rozpore s článkom 3 smernice [89/48]“. Takisto iba poukazuje na sťažnosti, ktoré jej boli predložené držiteľmi týchto diplomov, ako aj zápisnicu zo schôdze Saeitte. [19] Komisia tieto žiadosti k spisu nepripojila, ani žiaden iný údaj, ktorý by potvrdzoval tieto tvrdenia.

61. Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci konania o nesplnenie povinnosti začatého na základe článku 226 ES preukázanie existencie tvrdeného nesplnenia povinnosti prináleží Komisii bez toho, aby sa mohla oprieť o akúkoľvek domnienku. [20]

19 — Pozri body 66 a 67 žaloby.

20 — Pozri najmä rozsudky z 25. mája 1982, Komisia/Holandsko, 96/81, Zb. s. 1791, bod 6; z 29. apríla 2004, Komisia/Rakúsko, C-194/01, Zb. s. I-4579, bod 34; z 12. mája 2005, Komisia Belgicko, C-287/03, Zb. s. I-3761, bod 27, a z 20. októbra 2005, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-6/04, Zb. s. I-9017, bod 75. Okrem toho je potrebné upresniť, že v prípade výhrady namierenej proti praxi členského štátu Súdny dvor už rozhodol, že preukázanie nesplnenia povinnosti si vyžaduje predloženie dôkazov osobitnej povahy vo vzťahu k bežným dôkazom v konaní o nesplnení povinnosti, v ktorom sa spochybňuje výlučne iba obsah vnútroštátneho ustanovenia (pozri rozsudok Komisia/Belgicko, už citovaný, bod 28).

62. Na základe predchádzajúcich úvah je potrebné konštatovať, že Komisia nepredložila dôkaz o tom, že grécky systém služobného postupu úradníkov nedovoľuje držiteľom diplomov podľa smernice 89/48 odvolávať sa na ich odborný titul na účely ich zaradenia do hierarchicky vyššieho platového stupňa.

63. Preto usudzujem, že piaty žalobný dôvod nie je dôvodný.

E — *O šiestom žalobnom dôvode*

1. Hlavné tvrdenia účastníkov konania

64. Na základe článku 2 gréckeho zákona 1486/1984 [21] grécki štátni príslušníci alebo

21 — FEK A' 161. Zákon zmenený a doplnený v článku 2 prezidentského dekrétu 512/1991 (FEK A' 190, ďalej len „zákon 1486/1984“).

príslušníci členských štátov, ktorí sú držiteľmi inžinierskych diplomov Polytechnickej školy v Aténach, gréckych fakúlt inžinierstva a rovnakých zahraničných fakúlt, musia byť na vykonávanie inžinierskeho povolania zapísaní do TEE.

65. Komisia vo svojich písomných pripomienkach odkazuje na jediný článok gréckej ministerskej vyhlášky ED 5/1984/B-713 (ďalej len „ministerská vyhláška z roku 1984“) [22], ktorý držiteľom diplomu podľa smernice 89/48 ukladá povinnosť predložiť osvedčenie o akademickej rovnocennosti vydávané Dikatsa a uspieť vo výberovom konaní na účely zápisu do TEE.

66. Komisia sa domnieva, že ministerská vyhláška z roku 1984 je v rozpore s článkom 7 ods. 3 druhým pododsekom smernice 89/48. Na základe tohto ustanovenia môže byť členstvo v profesijnej organizácii podmienené určitými kvalifikačnými požiadavkami len za podmienok stanovených najmä v článkoch 3 a 4 tejto smernice.

67. Helénska republika namieta dôvodnosť tohto žalobného dôvodu. Podľa nej sa prax TEE od nadobudnutia účinnosti dekrétu 165/2000 zmenila a na zápis do TEE postačuje jednoduché uznanie zahraničných diplomov zo strany Saeitte. Helénska republika okrem toho tvrdí, že účasť vo výberovom konaní sa týka iných kategórií povolaní. Vo svojej duplike dopĺňa, že TEE je pripravená zmeniť oznámenia o výberových konaniach, aby sa tak zamedzilo pochybnostiam.

2. Posúdenie

68. V rámci tohto konania boli účastníci konania požiadaní upresniť, či TEE je „združením“ alebo „organizáciou“ podľa článku 1 písm. d) druhého odseku smernice 89/48 a či sa na ňu vzťahuje taktiež článok 7 ods. 3 druhý pododsek tejto smernice.

69. Helénska republika tvrdí, že TEE nie je profesijnou organizáciou podľa uvedeného článku 1 písm. d) druhého odseku. Preto zastáva názor, že článok 7 ods. 3 smernice 89/48 sa nemôže uplatniť.

70. Komisia tvrdí, že podľa nej je TEE profesijnou organizáciou. Uvádza, že článok 1 ministerskej vyhlášky z roku 1984,

22 — Pozri bod 5 repliky.

ktorý požaduje od držiteľa diplomu akademickú rovnocennosť vydanú Dikatsa a úspešné vykonanie ústnej skúšky, je v rozpore s článkom 7 ods. 3 druhým pododsekom smernice 89/48.

71. Nedomnievam sa však, že ministerská vyhláška z roku 1984 hovorí o profesijnej organizácii.

72. Článok 1 písm. d) prvý odsek smernice 89/48 stanovuje, že pod pojmom regulovaná „odborná činnosť“ sa rozumie „odborná činnosť, pokiaľ začatie alebo vykonávanie takejto činnosti alebo jednej z jej spôsobov vykonávania v členskom štáte predpokladá priamo či nepriamo v zmysle zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení vlastnenie diplomu“.

73. V záujme vyriešenia všetkých situácií, v ktorých sa môže hospodársky subjekt ocitnúť, normotvorca Spoločenstva usudzuje, že povolania, ktoré nie sú regulované členským štátom, ale spadajú pod nezávislé stavovské organizácie, ktoré svojim členom ponúkajú výhody, musia byť tiež považované za regulované povolania.

74. Preto pokiaľ sa článok 1 písm. d) prvý odsek neuplatňuje, odborná činnosť, ktorá je vykonávaná členmi združenia alebo profesijnej organizácie podľa článku 1 písm. d) druhého odseku uvedenej smernice, sa považuje za regulovanú odbornú činnosť.

75. Toto ustanovenie sa uplatňuje, ak združenie alebo profesijná organizácia udeľuje diplom svojim členom, zabezpečuje, že jej členovia rešpektujú pravidlá odborného správania, ktoré sú predpísané, a prepožičiava im právo používať titul alebo poverovací list, alebo mať prospech zo štatútu zodpovedajúcemu tomuto diplomu.

76. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že ministerská vyhláška z roku 1984 je pravidlom, ktoré priamo uplatňuje Helénska republika a nie TEE.

77. Rovnako uvádzam, že začatie a vykonávanie inžinierskeho povolania v Grécku je skutočne regulované zákonmi, keďže podľa článku 2 zákona 1486/1984, len držitelia diplomov z gréckych alebo zahraničných inžinierskych škôl môžu byť zapísaní do TEE.[23] Len po získaní tohto diplomu má jeho držiteľ možnosť zapísať sa do TEE.

23 — Pozri odpoveď Helénskej republiky na otázky položené Súdnym dvorom, s. 5.

78. Je preto zjavné, že začatie a vykonávanie inžinierskeho povolania v Grécku je priamo regulované týmto štátom.

79. Okrem toho je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor vo svojom rozsudku Peros [24] usúdil, že TEE nemôže požadovať od držiteľa zahraničného diplomu nostrifikáciu príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, a to na základe článku 3 prvého odseku písm. a) smernice 89/48. Ak by bola TEE považovaná za odbornú organizáciu, tieto povinnosti by vyplývali z článku 7 ods. 3 druhého pododseku tejto smernice.

80. Domnievam sa preto, že žalobný dôvod je nedôvodný vzhľadom na to, že sa vzťahuje na článok 7 ods. 3 druhý pododsek písm. a) smernice 89/48 a že uvedený článok 3 prvý odsek písm. a), ktorý upravuje činnosti regulované štátom, je uplatniteľný na predmetnú situáciu.

81. Možno si teda položiť otázku, či by skutočnosť, že sa uplatní článok 3 prvý odsek písm. a) na skutkovú situáciu opísanú Komisiou v jej žalobnom dôvode, nezmenila predmet sporu a neovplyvnila tak právo na obhajobu a nespôsobila neprípustnosť tejto žaloby.

24 — Rozsudok zo 14. júla 2005, C-141/04, Zb. s. I-7163, body 39 a 40.

82. Nemyslím si to z nasledujúceho dôvodu.

83. Aj keď články 3 a 7 ods. 3 druhý pododsek smernice 89/48 na jednej strane upravujú odborné činnosti, ktorých vykonávanie je regulované členským štátom, a na druhej strane odborné činnosti vykonávané členmi niektorej profesijnej organizácie, stanovujú tie isté povinnosti. Článok 3 tejto smernice upravuje zásadu vzájomného uznávania diplomov a článok 7 ods. 3 druhý pododsek uvedenej smernice odkazuje najmä na tento článok 3.

84. V oboch prípadoch je cieľ ten istý, t. j. zabrániť, aby hostiteľský členský štát požadoval od držiteľa, ktorého zahraničný diplom bol uznaný príslušným orgánom, dodatočnú nostrifikáciu štátnym orgánom.

85. Preto sa domnievam, že pokiaľ sú povinnosti vyplývajúce z oboch uvedených ustanovení zhodné, predmet sporu sa nerozlišuje

podľa toho, či sa týka článku 7 ods. 3 druhého pododseku smernice 89/48 alebo jej článku 3 prvého odseku písm. a).

86. Súdny dvor v tejto súvislosti rozhodol, že pokiaľ dôjde k zmene práva Spoločenstva v priebehu konania pred podaním žaloby, Komisia pripúšťa určenie nesplnenia povinností, ktoré vyplývajú z pôvodného znenia smernice a ktoré boli zachované v nových ustanoveniach. Súdny dvor teda vyvodil záver, že predmet sporu nebol zmenený napriek tejto zmene, pretože základné povinnosti členského štátu boli zhodné. [25]

87. Okrem toho v tomto osobitnom prípade zastávame názor, že šiesty žalobný dôvod je prípustný v rozsahu, v akom sa vzťahuje na článok 3 prvý odsek písm. a) smernice 89/48.

88. Je preto potrebné teraz preskúmať dôvodnosť tohto žalobného dôvodu.

89. Zo spisu vyplýva, že článok 11 dekrétu 165/2000 stanovuje, že po prijatí rozhodnutia Saeitte príslušná profesijná organizácia je povinná zapísať držiteľa diplomu podľa smernice 89/48 medzi svojich členov. [26] Okrem toho jednoduché uznávanie, ktoré vykonáva Saeitte, v zásade postačuje na zapísanie inžinierov diplomovaných na vysokoškolských inštitúciách iných členských štátov za členov TEE.

90. Napriek tomu, ako sme to už uviedli, Komisia odkazuje na ministerskú vyhlášku o podmienkach povoľovania vykonávania inžinierskeho povolania. Pripomíname, že z tejto vyhlášky vyplýva, že držitelia zahraničných diplomov sa musia na účely zápisu do TEE podrobiť ústnej skúške a získať osvedčenie o akademickej rovnocennosti, ktoré vydáva Dikatsa.

91. Súdny dvor však už rozhodol, že ak sa uplatňuje smernica 89/48, verejná inštitúcia členského štátu, ktorá je povinná dodržiavať

25 — Pozri rozsudok z 9. novembra 1999, Komisia/Taliansko, C-365/97, Zb. s. I-7773, body 36 až 40.

26 — Pozri odpoveď Helénskej republiky na otázky položené Súdnym dvorom, s. 6.

pravidlá stanovené predmetnou smernicou, nemôže už od dotknutej osoby požadovať, aby príslušné vnútroštátne orgány nostrifikovali jej doklady o štúdiu. [27]

92. V tomto zmysle pripomínam, že v súlade s článkom 9 ods. 1 tejto smernice Helénska republika ustanovila Saeitte za príslušný štátny orgán poverený prijímať žiadosti o uznanie odborných kvalifikácií.

93. Okrem toho požiadavka osvedčenia o akademickej rovnocennosti, ktoré vydáva Dikatsa, a úspešného vykonania ústnej skúšky pre držiteľov zahraničných diplomov, ktoré uznala Saeitte, je v rozpore s článkom 3 prvým odsekom písm. a) smernice 89/48. [28]

94. V každom prípade aktuálna situácia v súvislosti so zápisom dotknutej osoby za člena TEE je zdrojom právnej neistoty, keďže koexistencia dvoch protirečiacich noriem vytvára dvojznačnú právnu situáciu, a preto sa nemôžu jasne uplatniť povinnosti, ktoré vyplývajú zo smernice 89/48 a najmä z jej článku 3 prvého odseku písm. a). [29]

95. Preto zastávam názor, že šiesty žalobný dôvod je dôvodný v rozsahu, v akom sa týka článku 3 prvého odseku písm. a) smernice 89/48.

96. Keďže väčšina žalobných dôvodov je vyhlásená za dôvodné, je potrebné podľa článku 69 ods. 2 prvého pododseku rokovacieho poriadku zaviazať Helénsku republiku na náhradu trov konania.

27 — Rozsudok Peros, už citovaný, bod 35 a citovaná judikatúra.
28 — Tamže, bod 40.
29 — Pozri rozsudok z 10. januára 2006, Komisia/Nemecko, C-98/03, Zb. s. I-53, bod 78, v ktorom Súdny dvor rozhodol, že vzájomná koexistencia normy v súlade s právom Spoločenstva a normy, ktorá s ním nie je v súlade, neumožňuje účinné, jasné a presné zabezpečenie povinností vyplývajúcich z právnej úpravy Spoločenstva.

V — Návrh

97. Vzhľadom na predchádzajúce navrhujem, aby Súdny dvor:

1. určil, že Helénska republika si tým, že:

   — neuznala diplomy udelené príslušnými orgánmi v inom členskom štáte v rámci franšízových dohôd,

   — neumožnila uchádzačovi výber medzi adaptačným obdobím a skúškou spôsobilosti pre iné povolania ako sú tie, pre ktoré je potrebná presná znalosť vnútroštátneho práva,

   — udelila Symvoulio Anagnoriseos Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis právomoc posudzovať, či vzdelávacia inštitúcia, v ktorej uchádzač absolvoval svoje vzdelanie, patrí do vyššieho vzdelania, a

   — požadovala od držiteľov diplomu v zmysle smernice 89/48 predloženie osvedčenia o akademickej rovnocennosti, ktoré vydáva Diapanepistimiako Kentro Anagnoriseos Titlon Spoudon tis Allodapis, a úspešné absolvovanie výberového konania na účely zápisu do Techniko Epimelitirio Elladosen,

   — nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú na základe článkov 1, 3, 4, 8, a 10 smernice Rady 89/48/EHS z 21. decembra 1988 o všeobecnom systéme uznávania diplomov vyššieho vzdelania udelených pri ukončení odborného vzdelávania a prípravy v dĺžke trvania aspoň troch rokov;

2. zaviazal Helénsku republiku na náhradu trov konania.